

პერსონალურ მონაცემთა დაცვა

II ლექცია (ძირითადი ცნებები)

თათია კაჭარავა

საღმეცნიო საკითხები

- ❑ ინფორმაციული უსაფრთხოება
- ❑ პერსონალური მონაცემები
- ❑ მონაცემთა სუბიექტი
- ❑ მონაცემთა დამუშავება
- ❑ მონაცემთა მომხმარებლები
- ❑ თანხმობა მონაცემთა დამუშავებაზე

ინფორმაციული უსაფრთხოების სამართალი

❑ ინფორმაციული უსაფრთხოება – საქმიანობა, რომელიც უზრუნველყოფს ინფორმაციისა და ინფორმაციული სისტემების წვდომის, ერთიანობის, ავთენტიფიკაციის, კონფიდენციალურობისა და განგრძობადი მუშაობის დაცვას.

❑ კრიტიკული ინფორმაციული სისტემა – ინფორმაციული სისტემა, რომლის უწყვეტი ფუნქციონირება მნიშვნელოვანია ქვეყნის თავდაცვისათვის ან/და ეკონომიკური უსაფრთხოებისათვის, სახელმწიფო ხელისუფლების ან/და საზოგადოების ნორმალური ფუნქციონირებისათვის.

ინფორმაციული უსაფრთხოება

❑ კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტი – სახელმწიფო ან მუნიციპალიტეტის ორგანო ან დაწესებულება, იურიდიული პირი, რომლის ინფორმაციული სისტემის უწყვეტი ფუნქციონირება მნიშვნელოვანია ქვეყნის თავდაცვისთვის ან/და ეკონომიკური უსაფრთხოებისთვის, სახელმწიფო ხელისუფლების ან/და საზოგადოებრივი ცხოვრების შენარჩუნებისთვის.

□ ინფორმაციული აქტივი - ყველა ინფორმაცია და ცოდნა რომლებიც ღირებულია კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტისათვის.

ინფორმაციული უსაფრთხოება

❑ **კონფიდენციალური ინფორმაცია** - ინფორმაცია, რომლის კონფიდენციალურობის, მთლიანობის ან ხელმისაწვდომობის ხელყოფას, სავარაუდოდ, მოჰყვება კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტის ფუნქციებისათვის მნიშვნელოვანი ზიანი.

❑ კიბერსივრცე – სივრცე, რომლის განმასხვავებელი ნიშანია ელექტრონული მოწყობილობებისა და ელექტრომაგნიტური სპექტრის გამოყენება ქსელით დაკავშირებული სისტემებისა და დამხმარე ფიზიკური ინფრასტრუქტურის მეშვეობით მონაცემთა შენახვისათვის, შეცვლისათვის ან გაცვლისათვის.

ინფორმაციული უსაფრთხოება

❑ **კიბერშეტევა** – ქმედება, როდესაც ელექტრონული მოწყობილობა ან/და მასთან დაკავშირებული ქსელი ან სისტემა გამოიყენება კრიტიკულ ინფორმაციულ სისტემაში შემავალი სისტემების, ქონების ან ფუნქციების მთლიანობის დარღვევის, შეფერხების ან განადგურების ან ინფორმაციის უკანონოდ მოპოვების გზით.

❑ კომპიუტერული ინციდენტი – ქმედება, რომელიც ხორციელდება ინფორმაციული ტექნოლოგიის გამოყენებით და იწვევს ან მიზნად ისახავს ინფორმაციის კონფიდენციალურობის, მთლიანობის ან ხელმისაწვდომობის დარღვევას.

პერსონალური მონაცემი

პერსონალური მონაცემი არის ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც უკავშირდება იდენტიფიცირებად ან იდენტიფიცირებულ ფიზიკურ პირს.

პირდაპირი
იდენტიფიცირება

არაპირდაპირი
იდენტიფიცირება

პერსონალური მონაცემი

საქართველოში მონაცემთა დაცვის საზედამხებდველო ორგანომ განმარტა:

„ამა თუ იმ ინფორმაციის პერსონალურ მონაცემად მიჩნევისათვის მნიშვნელოვანია ინდივიდუალურად შეფასდეს რა სახის ინფორმაციაა ხელმისაწვდომი, ვის აქვს ინფორმაციაზე წვდომის შესაძლებლობა, რამდენად მარტივია ინფორმაციაზე წვდომა და შესაძლებელია თუ არა ზედმეტი ძალისხმევის გარეშე, მარტივად ინფორმაციის დაკავშირება მონაცემთა სუბიექტთან“.

CJEU:

„არ არის აუცილებელი, ყველა ინფორმაცია, რომელიც იძლევა მონაცემთა სუბიექტის იდენტიფიცირების საშუალებას, ერთი პირის ხელში ინახებოდეს, რომ პერსონალურ მონაცემად ჩაითვალოს.“

ინფორმაცია პერსონალურ მონაცემებს შეიცავს, თუ მასში პირი:

❑ იდენტიფიცირებული, ან იდენტიფიცირებადია;

❑ არ არის იდენტიფიცირებული, მაგრამ შესაძლებელია ამ ინფორმაციის საფუძველზე მისი გამორჩევა, რაც იძლევა მონაცემთა სუბიექტის დადგენის შესაძლებლობას შემდგომი ძიების მეშვეობით.

მონაცემთა კატეგორიები და ტიპები/სახეები

ჩვეულებრივი
კატეგორიის

**განსაკუთრებული
კატეგორიის**

ბიომეტრიული

გენეტიკური

განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემები

- ☐ რასობრივი, ეთნიკური კუთვნილება
- ☐ ნასამართლობა
- ☐ ჯანმრთელობის მდგომარეობა
- ☐ სქესობრივი ცხოვრება, სექსუალური ორიენტაცია
- ☐ რელიგიური/ფილოსოფიური მრწამსი
- ☐ პოლიტიკური, რელიგიური ან სხვა შეხედულება
- ☐ სხვა

ბიომეტრიული მონაცემი:

- ☐ თითის ანაბეჭდი
- ☐ თვალის ფერადი გარსი
- ☐ თვალის ბადურის გარსი (თვალის ბადურის გამოსახულება)
- ☐ სახის მახასიათებელი
- ☐ სხვა

გენეტიკური მონაცემი - უნიკალური და მუდმივი მონაცემი გენეტიკური მემკვიდრეობის ან/და დნმ-ის კოდის შესახებ.

მონაცემთა მოდიფიკაცია

- ❑ ანონიმიზაცია/დეპერსონალიზება
- ❑ ფსევდონიმიზაცია
- ❑ ნამდვილობის დადგენა (authentication)

მონაცემთა სუბიექტი

მონაცემთა სუბიექტი - ფიზიკური პირი, რომლის შესახებ მონაცემიც მუშავდება.

გარდაცვლილი პირის პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას უნდა გამოვიყენოთ სპეციალური წესები!

მონაცემთა სუბიექტი

გარდაცვლილ პირთა პერსონალური მონაცემების დამუშავება დასაშვებია:

სახელის, სქესის, დაბადების და გარდაცვალების თარიღების დამუშავება შესაძლებელია კანონით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობის მიუხედავად.

- ❑ გარდაცვლილის მშობლის, შვილის, შვილიშვილის ან მეუღლის თანხმობით ან თუ გარდაცვალებიდან გასულია 30 წელი;
- ❑ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული უფლების რეალიზაციისათვის;
- ❑ ისტორიული, სტატისტიკური და კვლევითი მიზნებისათვის.

დამუშავება

მონაცემთა დამუშავება - მონაცემების მიმართ განხორციელებული ნებისმიერი ქმედება (შენახვა, მოპოვება, გადაცემა, შეგროვება, გასაჯაროება და სხვა).

მონაცემთა ავტომატური დამუშავება გულისხმობს ქმედებებს, რომლებიც ხორციელდება „მონაცემთა მიმართ სრულად ან ნაწილობრივ ავტომატური საშუალებებით.

მონაცემთა დაცვა ეხება პერსონალური მონაცემების დამუშავებას არავტომატურ ფაილურ სისტემაში სპეციალური სტრუქტურის მქონე საქალაქში.

მონაცემთა მომხმარებლები

- ❑ **მონაცემთა დამმუშავებელი (თანადამმუშავებლები)** - პერსონალურ მონაცემებს ამუშავებს უშუალოდ ან უფლებამოსილი პირის მეშვეობით და განსაზღვრავს პერსონალური მონაცემების დამმუშავების მიზანსა და საშუალებებს.
- ❑ **უფლებამოსილი პირი** - პერსონალურ მონაცემებს ამუშავებს მონაცემთა დამმუშავებლისათვის ან მისი სახელით.
- ❑ **მიმღები** - ნებისმიერი პირი, რომლისთვისაც მქლავნდება პერსონალური მონაცემები.
- ❑ **მესამე მხარე** - ფიზიკური ან იურიდიული პირი, მონაცემთა სუბიექტის, დამმუშავებლის, უფლებამოსილი პირის ან იმ პირის გარდა, რომელსაც აქვს პერსონალურ მონაცემთა დამმუშავების უფლება დამმუშავებლის ან უფლებამოსილი პირის პირდაპირი დავალებით.

მონაცემთა მომხმარებლები

- მომხმარებელი - ფიზიკური ან იურიდიული
პირი/საჯარო დაწესებულება

რატომ არის მნიშვნელოვანი მონაცემების დაცვა?

უკანონო დამუშავებამ შესაძლოა გამოიწვიოს:

ფინანსური/მორალური ზიანი

ჩაგვრა/შევიწროება

დანაშაული

სხვა არასასურველი შედეგები

ერთ-ერთი დამუშავებლის მიერ შექმნილი თანხმობის ტექსტი:

„თანახმა ვარ ჩემი პერსონალური მონაცემები კომპანიამ
დაამუშავოს საკუთარი სურვილისამებრ, შესაბამისი
პერიოდულობით და განუსაზღვრელი ვადით.“

მონაცემების დამუშავებაზე
თანხმობა გაცემულია

?

თანხმობა

თანხმობა, როგორც პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების სამართლებრივი საფუძველი, უნდა იყოს **ნებაყოფლობითი, ინფორმირებული და კონკრეტული და მკაფიოდ** გამოხატავდეს დამუშავებაზე თანხმობის სურვილს.

განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემთა დამუშავება საჭიროებს მკაფიოდ გამოხატულ თანხმობას!

თანხმობის გაუქმება

მონაცემთა სუბიექტს აქვს გაცემული თანხმობის გამოხმობის/გამოთხოვის შესაძლებლობა.

გამოხმოზა ყველა შემთხვევაში არ იწვევს დამუშავების შეწყვეტას/შეჩერებას!

სადისკუსიო თემები:

- რომელი კატეგორიის მონაცემია ადამიანის კონკრეტული ინფექციით დაავადების შესახებ ინფორმაცია?
- როდესაც დასაქმების მიზნით X კომპანიაში აგზავნით თქვენს რეზიუმეს, კომპანია მონაცემთა მიმღებია თუ დამმუშავებელი?
- რეზიუმეს გაგზავნამდე რა ინფორმაცია უნდა მიიღოთ და გადაამოწმოთ?

სადისკუსიო თემები:

➤ არის თუ არა ხელმოწერა პერსონალური მონაცემი?

➤ არის თუ არა კომპანიის თანამშრომელი
დამმუშავებელი/უფლებამოსილი პირი?

